

Nem a próza rovására erősíti az operát

BESZÉLGETÉS GYÜDI SÁNDOR KARMESTERREL,
A SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ FŐIGAZGATÓJÁVAL

A város közgyűlése egy évvel ezelőtt ellenszavazat nélkül Gyüdi Sándor karmestert nevezte ki 2008. július 1-jétől öt évre a Szegedi Nemzeti Színház főigazgatójává. A Szegedi Szimfonikus Zenekart addig igazgató-karnagyaként irányító muzsikusként saját bevallása szerint sohasem vágyott színigazgató lenni, és nincs másik teátrum, ahol ugyanerre a feladatra vállalkozna. A kinevezéssel tulajdonképpen visszatért első munkahelyére, ahol egyetemi, majd zeneakadémiai tanulmányai után 1988-ban karigazgatóként művészi pályafutását kezdte. Az első évad nem indult túl szerencsésen, a közönség elutasítóan vagy legalábbis hűvösen fogadta a bemutatók többségét, új főrendező kapott megbízatást január 1-től. Minderről és a Mezzo-operafesztivál tapasztalatairól beszélgettünk.

– Korai lenne még összegzés készítését kérni, hiszen csak rövid ideje vezeti a színházat, az azonban néhány hónap tapasztalata alapján is érdekes lehet, hogy merre halad, milyen gondokkal küzd a szegedi teátrum?

Mérleg készítésére – különösen ilyen bonyolult intézmény esetében, mint a Szegedi Nemzeti Színház – tényleg kevés a kinevezésem óta eltelt fél év és az a néhány hónap, ami az évadból eltelt. A hivatalba lépésemmel nem lehetett egy határvonalat húzni, amitől minden másképp lesz, hiszen egy sor meghatározottság adott volt. Az első hónapok helyzetfelméréssel is teltek, erre akkor is rászorultam, ha két évtizede folyamatosan ebben a színházban, ezzel a színházzal dolgozom, hiszen intézményvezetőként más aspektusból látom a dolgokat. A külső szemlélő számára talán nem látszik még a határozott művészi irányváltás, de a tendenciák talán már igen. A szándékaim kialakultak: ezek egy része a közönség számára is érezhető lesz, más része az intézmény működésére vonatkozik. A színház gazdasági helyzete nem könnyű, ráadásul egy olyan időszakban kell átgondolni, amikor az állami finanszírozás is változik.

– December 8-án csaknem hatvan százalékos többséggel elfogadta az országgyűlés az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló törvényt, amit – bár volt néhány tiltakozó – karácsony előtt a köztársasági elnök aláírt. Bizonyos vonatkozásaiban 2009. március 1-jén, más vonatkozásiban 2010. január 1-jén lép életbe a jogszabály. Mennyiben érintik a változások a szegedi teátrumot?

A törvény megszületését a szakma nem ölbe tett kézzel várta, hanem belső vitákban, a szakma és a politika közötti párbeszédekben kellett alakítani a jogszabály verzióit úgy, hogy a különböző érdekcsoportoknak is megfeleljen a végleges forma. Ebben az előkészítő folyamatban én is részt vettem, a munkába még mint a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének társelnöke kapcsolódtam be, a végén azonban már elsősorban a színházi

ügyekre koncentráltam. Több olyan változáson is keresztülment a törvény formálódó szövege az ősszel, ami az önkormányzati fenntartású vidéki színházak érdekeit szolgálja. Most, hogy megszületett a törvény és készül a város 2009-es költségvetése, azt kell megvizsgálnunk, hogy ebben az átmeneti évben mi számunkra a legcélszerűbb lépés. Az állami finanszírozás változásából következő feladatoktól függetlenül is a legsúlyosabb kihívás, amivel szembe kell néznem: a színházunk pénzügyi-gazdasági helyzete. Ez persze nem ért váratlanul, hiszen régóta köztudott, hogy ilyen vagy olyan okok miatt a szegedi színház hosszú évek óta anyagi gondokkal küzd. Az önkormányzati szerepvállalás az államhoz képest az utóbbi években jelentősen csökkent.

– *Erre mondták elődei: alulfinanszírozott a szegedi teátrum.*

Nehéz ezt egyértelműen kijelenteni. Ha konkrét lenne a feladat, hogy prózában, operában, balettben hány bemutatót és hány előadást tartsunk, ahhoz kiszámítható lenne az ehhez szükséges forrás, ezen belül az elegendő önkormányzati támogatás, és akkor ezt a tényleges fenntartói hozzájárulással összevetve eldönthető lenne a kérdés. A helyzet azonban fordított: az önkormányzat meghatározza, hogy mennyi pénzt tud (akar) adni a színháznak, és az elvárás csupán annyi, ebből a keretből a lehető legbővebb színházi kínálatot kell megteremtünk. Alulfinanszírozottságról annyiban lehet beszélni, hogy a rendelkezésre álló forrásokból – ez az én véleményem is – nemigen lehet Szegedhez méltó, igazán gazdag és értékes évadot teremteni.

– *Melyek voltak az első teendői igazgatóként?*

A szervezeti és működési szabályzatunk olyan régi volt, hogy még akkor készült, amikor a már évek óta önálló gazdasági szervezetként működő Szegedi Szabadtéri Játékok a színház része volt. Először tehát le kellett írni a tényleges viszonyokat. Az új szmsz-ból de jure is kikerült a szabadtéri, és az egyes szervezeti egységek alá-fölérendeltségi viszonyait is logikusabban rendeztük. Szimbolikus értéke van, de szerintem nagy változás az is, hogy a színház és a Belvárosi mozi közötti tér, amit 2003-ban a legendás karmesterről, Vaszy Viktorról nevezett el az önkormányzat, öt év múltán végre bekerült az intézmény címébe. Így ha a Szegedi Nemzeti Színháznak küldenek levelet, akkor nem a Deák Ferenc utca 12-t, hanem a Vaszy Viktor tér 1-et kell a borítékra írni.

– *A művészi irányváltás jegyében született meg az évad műsorterve, ami azonban többször módosult, és az első bemutatókat nem fogadta túl nagy szimpátiával a közönség.*

Erre az évadra már a mi elképzeléseink szerinti műsorterv készült. A többes szám első személy a művészeti vezetőt, Juronics Tamást takarja elsősorban, akivel a pályázatomban is megfogalmazott módon dolgoztam együtt. Kialakítottunk egy olyan évadot, amit a tapasztalataink és ízlésünk szerint szépnek, méltónak, tartalmasnak ítéltünk. Voltak aggályok a megvalósíthatóságával kapcsolatban, hiszen nagyon gazdag szezont terveztünk sok bemutatóval. Néhány ponton valóban változott a műsorterv, darabok és rendezők cserélődtek. Ami nem változott: tartalmas, változatos és igényes évadot szeretnénk. Rögtön a szezont indításakor az a kritika ért bennünket, hogy talán túlságosan is elitista programot hirdettünk. Ezt a véleményt nem tudom osztani, hiszen mindkét játszóhelyünkön szándékoltan vígjátékkal kezdtünk. Az más kérdés, hogy ezek a produkciók mennyire sikerültek

valóban vígnak, és mennyire találtak a közönség elvárásaival. A nagyszínházi évadnyitó bemutatónk, A kávéház sok vitát váltott ki, ami nyelvhasználat miatt talán érthető. Menet közben változtattunk is rajta, azt azonban látni kell: ez nem egy bohózat, kabaré, felhőtlen vidámság, hanem – ahogyan azt az eredeti Goldoni-darab is magában hordozza –, a mindenféle értelemben süllyedő Velence, a lepusztulás, a tönkremenés allegóriája. Ez nem vidám, főleg ha magunkra és mi viszonyainkra is ismerhetünk benne.

– *Hogyan fogadta Rusznyák Gábor rendező, hogy a közönség reakciói nyomán változtattak a kész produkción?*

A rendező merev volt abban, hogy amikor a bemutató előtt fogalmaztam meg néhány változtatási kérésemet, akkor arra nemigen hallgatott. Mereven elutasította a beavatkozást akkor is, amikor a premiért követően világosan látszott, hogy muszáj változtatni. Végül azonban semmilyen ellenlépést nem tett, amikor ezek a változások végbementek. Úgy érzem, a produkciója alapvetően nem sérült, olyan dolgokat – néhány kifejezés elhagyásáról, finomításáról van szó – dobtunk csak ki a léghajóból, amitől a repülése könnyebb lett. Érdekes egyébként, hogy amikor karácsony után vendéglőadásként Vári Évával és Kulka Jánossal a főszerepben hatalmas sikerrel műsorra tűztük a Hat hét, hat tánc című zenés vígjátékot, úgy tűnt, senkit sem zavartak azok a vaskos kifejezések, amelyekhez hasonlók vagy enyhébbek a mi produkciónkban megütközést keltettek. Ebből is látszik, hogy a probléma bonyolult. A kávéház nem találta el a közönséget, és az elégedetlenséget úgy lehetett kifejezni, hogy megkeresték azt a pontot, ahol a legkönnyebben fogást lehet találni az előadáson.

– *Milyen tanulsága van a bulvárjellegű vendégprodukció sikerének?*

Azt a célt, ami miatt meghívtuk elérte, két telt házas, sikeres előadást láthatott a publikum nagyszerű művészekkel. Kulka János szegedi kapcsolódásai közismertek, ma is a közönség egyik kedvence. Nem szabad féltékenykednünk arra, ami nem a mi műhelyünkben jön létre, a vendégszínház hagyományát meg kell tartanunk. A társulat méretéből adódóan nem állítható ki minden estére saját produkció, ezért érdemes arra alkalmas előadásokat meghívni. A Vígszínház legutóbb a múlt nyáron Esterházy Péter Rubens és a nem-euklideszi asszonyok című darabjával vendégszerepelt nálunk, és a korábbi években is fellépett a népszerű budapesti társulat Szegeden. Szándékunk szerint ez a hagyomány folytatódhatna.

– *A kávéház után a kisszínházi premierek fogadtatása sem volt egyértelműen pozitív.*

A Mandragóra Szabó Máté rendezésében nem egy az egyben Machiavelli eredeti szövegére épült, hanem Háy János igazi mai színházi lehetőségeket kínáló átíratára. Az általam látott előadások egyértelmű sikert arattak, a közönség valóban szórakozott a vígjátékon. Simon Stephens Pornográfiája előre vállalt módon olyan darab, ami vitára ingerel, már a címe is provokáló – bár valójában nem pornográf mű. Nagyon kíméletlenül szól korunk egyik alapvető problémájáról, a terrorizmusról, és arról, hogy ez a jelenség a társadalmat sokkal átfogóbban érinti, mint gondolnánk. Megfogalmazza azt az alapvető életeri érzést, hogy félelem vesz körül bennünket: bármikor, akár a 2012-es londoni olimpiáról szóló döntés ünneplése közben is megtörténhetett, és minden pillanatban ránk törhet egy váratlan katasztrófa. Erre sem felkészülni, sem pedig jól reagálni nem tudunk. A történe-

tet Stephens nem hagyományos módon mondta el, nincs lineáris mesélés, hanem egyfajta puzzle-technikával, egy színész több színpadi karaktert is megformál, illetve egy karakter több színészhez is hozzá van rendelve. Igazából ez volt az, ami meghökkentette a nézőket. Nem kikapcsolódást nyújt az előadás, hanem feszült figyelmet igényel – és bekapcsolódást vár a közönségtől. Aki a hagyományos meseszöveget szereti, az vagy belemegy ebbe a játékba vagy elutasítja.

– Ennek a produkciónak a rendezője, Bodolay Géza január 1-től a Szegedi Nemzeti Színház új főrendezője és a prózai tagozat vezetője. Elődje, Telihay Péter néhány hónappal kinevezése után úgy távozott, hogy egyetlen darabot sem rendezett. Előre lehetett látni, hogy az évad elejét nem tudja Szegeden tölteni, hiszen aláírt szerződése volt egy budapesti és egy gdanski rendezésre. Miért volt szükség a váltásra?

Valóban előre lehetett látni, hogy Telihay Péter szeptemberben és októberben nem tud itt lenni. Azt azonban nem lehetett előre tudni, hogy távolléte az együttműködést is lehetetlenné fogja tenni. Ma már rengeteg csatornája van a napi kapcsolattartásnak, a telefon és az e-mail lehetővé teszi, hogy egy intézmény vezetői akkor is tudjanak egymással dolgozni, ha fizikailag valaki távol van. Kiderült, hogy Telihay Péter és köztünk ez az együttműködés így nem megy. A hiánya miatt rengeteg olyan probléma keletkezett, ami nem oldódott meg. Amikor ennek az időszaknak a tapasztalatait leszűrtük, akkor közös meg egyezéssel abban állapodtunk meg, hogy egymás erőnyeit kölcsönösen elismerve, és nem hibáztatva a másik felet, elválunk. Bodolay Gézától azt várjuk, hogy Szegeden legyen, és a társulatnak azt a fajta folyamatos gondozását, amire nagy szükség van, tegye meg, és azok a virtuóz rendezői erőnye, amelyek a Pornográfiában is kiderültek, a tagozat javára fordítódjanak.

– Bodolay Gézárt roppant felkészült színházi szakembernek ismeri el a szakma, talán csak attól lehet tartani, hogy progresszivitása túl sok lehet Szegednek. Arról is lehet hallani: kinevezése hátterében a színház művészeti vezetője, Juronics Tamás áll, akit annak idején, amikor Szegeden ellehetetlenítették társulatával, a Szegedi Kortárs Ballettel együtt Bodolay kecskeméti színigazgatóként befogadott és felléptetett. Mit gondol minderről?

Érdekes felvetés, de nem igaz. Nem tekinthető fizetségnek, múltbeli jócselekedetei elismerésének Bodolay Géza kinevezése, aki rendezői erőnye in túl még egy nagy erőnyel rendelkezik: rendkívül tapasztalt színházi vezető. Egy évtizeden át irányította a Kecskeméti Katona József Színházat egy olyan időszakban, amikor máshol sokkal sűrűbben változották egymást a színigazgatók. Kétségtelen, hogy rendezői stílusa, színházi ízlésvilága radikális, progresszív, azonban színházvezetőként sem árasztotta el Kecskemétet a saját gusztusa szerinti produkciókkal. Vezetői bölcsességgel saját művészi habitusától el tudta választani azt, hogy mire van a városnak szüksége. Jellemző az az adat, hogy igazgatása alatt a kecskeméti teátrum nézőszámát 65 ezerről 90 ezer főre emelte, s ez a nézőszám körülbelül annyi, mint a szegedi színházé, holott a két város lélekszámában és különösen a diákok számában elég nagy a különbség. Az a tény, hogy egy olyan időszakban, amikor máshol nem nőtt a színházak nézőszáma, Kecskeméten közel másfélszeresére tudta növelni, számomra azt mutatja: színházvezetőként jól tette a dolgát. Juronics Tamás együttesének befogadása sem egy jó cselekedet volt a részéről, hanem pontosan tudta, hogy

a város saját erejéből ebben a művészeti ágban nem tudott semmilyen produktumot felmutatni. Anyagilag és művészileg is a lehető leggazdaságosabb megoldást választotta, amikor a szabad kapacitással rendelkező szegedi balettegyüttest hívta meg vendégszerepeltetni. Ez nem egy jótékonykodás volt, amit most viszonzni kellett, hanem olyan vezetői bölcsesség, amelyre most is szükségünk van. Természetesen a Bodolay Gézával való együttműködésben szükség van arra a fajta bizalomra is, amelynek egyik bázisa éppen az, hogy az évek során megbizonyosodott, Juronics Tamással kiválóan tudnak együtt dolgozni.

– Az operatársulat sikeres, telt házas előadásokat, gálákat hozott létre, az évad első felében egyértelműen megerősödni látszik a zenés színházi vonal. Mit mond azoknak, akik attól tartanak, ezt a nívót hosszú távon csak a prózai tagozat rovására lehet fenntartani?

Úgy gondolom, indokolt volt az operajátszás erősítése. Az elmúlt években a közönség egyértelmű jelzéseket adott arra nézve, hogy kevesebb operai produkciót kapott, mint amennyit megszokott és amennyit szeretne. Az előző évad közben már történtek korrekciók, elődöm, Székelyi József velem is, még mint a szimfonikus zenekar igazgató-karnagyával megbeszélte, hogy hogyan lehetne a kínálatot bővíteni. Erre az évadra már annyi bemutatót és előadást terveztünk, amennyi korábban szokásos volt. Nincs szó expanzióról, mint ahogyan arról sem, hogy az operatagozat anyagi értelemben előnyökhöz jutna. Lényegesen több prózai bemutatónk van, a két játszóhelyünk közötti műfaji megosztottságot is megszüntettük: operát játszunk a kisszínházban is, mint ahogyan prózát is a nagyszínházban. Az opera takarékosan bánik a személyi kiadásokkal is: ugyanannyi színészünk van, mint az előző évadban, viszont a magánénekesek száma egynegyedével csökkent. Nincs tehát arról szó, hogy karmesterként az operát szeretném helyzetbe hozni más műfajok rovására. Az biztos, hogy az operára vonatkozó döntések inkább a sajátjaim, és ezeket tapasztalataim birtokában biztosabban hozom meg. Az operajátszás színvonalának nyilvánvaló emelkedése többek között annak is köszönhető, hogy Pál Tamás első karmesterként sokkal nagyobb szerepet kapott a színházban, mint az elmúlt évadokban. Bár magam is karmester vagyok, igazgatói pozícióm nem arra használok, hogy minél több vezénylést osszak magamra, és én arassak sikereket. A szegedi opera magas színvonalának egyik legfontosabb személyi feltétele, hogy köztünk él a legjobb magyar operakarmester, akire igyekszünk maximálisan építeni. Pál Tamásnak is köszönhetően volt akkora siker a Tosca-felújítás, és a Mezzo-fesztiválon bemutatott versenyprodukciónk, az Adriana Lecouvreur is az ő keze nyomát viselte magán. Kulcsszerepe lesz a következő bemutatóinkban is.

– Hogyan lehet a költséges és bonyolult műfajt a Vaszy-hagyományokat folytatva hosszú távon is életben tartani Szegeden?

Az opera kétségtelenül nagyon drága műfaj, ezt bizonyos mértékig elismeri az új színházi törvény is. Az operaprodukciónkat is létrehozó színházak finanszírozása – bár nem automatikusan, hanem a nézőszám függvényében – valamivel bővebb, mint a csak prózai előadásokat teljesítőké. Hogy ez mire elég, azt ma még nem tudjuk. De azt igen, hogy szeretnék továbbra is legalább évi három operabemutatót tartani, mellette minden évadban egy nagyoperettet is színre vinnénk. Ez a felújításokkal együtt lehetővé tenné, hogy továbbra is legyenek operabérleteink. Szeretném, ha a többi bérletkonstrukciónk is tartal-

mazhatna egy-egy operaelőadást is. Fontosnak tartom, hogy az operatársulat megmaradjon. Az ország legnagyobb vidéki zenekara, amely nagy praxissal rendelkezik az operajátás terén, továbbra is a színház rendelkezésére áll.

– Levezénylője volt a színházi zenekar és a szimfonikusok összevonásának. Fordított pozícióból, színiigazgatóként most is jónak tartja ezt a döntést?

Furcsa lenne, ha én most azt mondanám: micsoda katasztrófa, hogy átvettem egy operát játszó színházat, amelynek nincs önálló zenekara. Nem így van, utólag is azt mondom: ez az átalakítás szükségszerű volt, és a szakmai eredményeit tekintve nagyon sikeresen ment végbe. A színház nem érzi magát sarokba szorítva azáltal, hogy a zenekarban ülő művészek nem a saját alkalmazottai. Az együttműködésünk kitűnő a szimfonikusok vezetőjével, az egyeztetési problémákat is mindig sikerül hatékonyan megoldanunk. Mivel nincs Szegednek koncertterme, a hangversenyélet színhelye is a nagyszínház, ebből következően két nagyobb együttest foglalkoztató produkció egyszerre úgysem lehetne a városban.

– A Mezzo televízió közreműködésével november első két hetében a Szegedi Nemzeti Színházban megrendezett nemzetközi operaversenyt és fesztivált sokféleképpen lehet értékelni. A szakma, a kritikusok nagy része üdvözlí, hogy végre született valamilyen előremutató hazai kezdeményezés az operajátás terén. Ugyanakkor finoman szólva nem volt telt ház az előadások többségén. Talán a Szegeden szokatlanul magasnak számító jegyárak is közrejátszhattak abban, hogy a közönség távol maradt. Hogyan értékeli a fesztivált, mit gondol a folytatásról?

Le kell szögezmem: bár a fesztivál az én igazgatásom alatt a Szegedi Nemzeti Színházban valósult meg, az ötlethez nekem semmi közöm. Ezt nem elhárításként mondom, pusztán nem szeretnék idegen tollakkal ékeskedni. Az operafesztivált nagy ötletnek és kiváló lehetőségnek tartom, nagyon örülök annak, hogy mindez Szegeden történt és otthont adhatott neki a színházunk. Akkor is, ha ez a rendezvénysorozat rengeteg problémát, gondot jelentett, amit meg kellett oldani. A színház nem rendezője és nem is szervezője az operaversenynek, csupán befogadója – a problémák egy része ebből is adódott. A fesztivált rendező Armel Produkció rendkívül ügyes számos kérdésben, de rövid idő alatt egymást váltó produkciók színpadra állításában nincs sok színházi tapasztalata. Emiatt a fesztivál számos gyermekbetegséggel küzdött, ezek jobb együttműködéssel kiküszöbölhetőek. Ez a verseny a világ operajátásában is eredeti ötlet, méltán nagy publicitást is kaphat, ami visszahat a magyar és a szegedi operakultúrára is. A versenyprogram kitalálása, a verseny szerepek kiválasztása, a résztvevő operaházak, rendezők, zsűritagok felkérése, a zsűrizés szempontrendszerének átgondolása, a fesztivál időpontjának és időtartamának megválasztása, a jegyárak kialakítása terén is nagyobb körültekintésre lenne szükség. Mindezekkel kapcsolatban konkrét javaslataink vannak. Ha a fesztivál vezetőivel tudunk tárgyalni és meg tudunk állapodni, akkor nagy örömmel várjuk a folytatást.

– *Városmarketing szempontjából is óriási jelentősége lehet a fesztiválnak, hiszen az előadásokat 39 országba közvetítette a Mezzo. Milyen hozadéka volt máris a rendezvénytársorozatnak?*

Azok a filmek, amelyek Szegedről készültek, és amelyeket többször is vetített a Mezzo, nagyon jó képet mutattak a városról. Szeged a kultúrán, tudományon, oktatáson, művészeti életen keresztül képzei el a jövőjét, ehhez egy ilyen nemzetközi operaverseny és -fesztivál kiválóan kapcsolódhat. Már a fesztivál előtt találkozhatott a közönség azzal a tenoristával, aki végül elnyerte a versengésben a legjobb férfi előadónak járó díjat. Adam Diegel Maurizio szerepét próbálta az Adriana Lecouvreurben Szegeden, amikor az egyik vendégtenoristánk, aki Cavaradossi szerepét énekelte volna a Tosca-előadásunkban, lemondta a fellépését. Mivel hallottam korábban, az operaverseny második fordulójában Adam Diegeltől Cavaradossi áriáját, és értesültem róla, hogy jól tudja az egész szerepet, felkértem a beugrásra. Óriási sikere volt, ennek nyomán további előadást is kitűztünk a Toscából. A fiatal tehetségek megismertetése az egyik legnagyobb hozadéka lehet a fesztiválnak. Adam Diegel májusban is visszatér Szegedre, hogy elénekelje Maurizio szerepét.

– *Mit vár az évad további részétől?*

Shakespeare darabjának, A viharnek a bemutatója, amit Telihay Péter rendezett volna, elmarad. Szeretnénk helyette egy másik produkciót beiktatni, ez már Bodolay Géza ötleteinek megvalósíthatóságán múlik. Ez művészi kapacitás és anyagi lehetőség kérdése is. A többi bemutatónk az eredeti terv szerint szeretnénk lejátszani. Olyan darabok jönnek, amelyek talán közönségbarátabbak. Már a karácsony előtti bemutatónk, a Diótörő című zenés mesejáték is igazi családi színház volt, és nagy sikert aratott. A következő premie-rünk a nagyszínházban a Királyasszony lovagja Kamarás Iván főszereplésével, a kisszínházban pedig a Figaro házassága. Utóbbi igazi vígoperai produkció, amit az Otellóval debütált Anger Ferenc állított színpadra. A népszerű Mozart-opera egy igazi, fiatalos színház, amellyel olyan közönséget is szeretnénk elérni, amely nem kifejezetten az operabérlők derékhadához tartozik. A Mr. A című gyerekdarabunk humoros és mesés történet, bízunk benne, hogy tetszik majd az ifjú nézőknek. A fajsúlyosabb darabok közé tartozik Berlioz idehaza ritkán játszott operája, a Faust elkárhozása, ami Juronics Tamás rendezésében kerül majd színpadra. Lőrinczy Attila darabja, a Balta a fejbe a hisztériumjáték műfaji megjelölést kapta a szerzőtől, ez is mutatja: nem vegytiszta vígjáték. Készülünk egy operettprodukcióra is, de nem magyar, német vagy francia darabot választottunk, hanem kísérletképpen egy angolt: Sullivan darabja, a Penzance kalózái az operett és a musical kedvelőinek figyelmére egyaránt számíthat, hiszen átmenet a két műfaj között. Andrew Lloyd Webber világsikerű musicaljeit nem kis részben a Sullivan-operettekől kiindulva hozta létre.

– *Bár 2008 januárjában egy olyan pályázattal nyerte el a főigazgatói posztot, amelyben túl sok konkrétum nem szerepelt, mégis van már olyan irány, amit feladni kényyszerül?*

Nem óvatosságból vagy taktikázásból, de valóban nem túl részletező és konkrét pályázatot írtam. Ennek az volt az oka, hogy eddigi tapasztalataim szerint igazából csak belülről lehet azoknak az információknak a birtokába jutni, amelyek alapján cselekvési programot

ki lehet jelölni. A pályázatomban képest egy kis késésben vagyok, ami az elmúlt fél évben történt, az versenyfutás volt az idővel. A nyugodtabb, építkező lépések időben eltolódtak. A pályázatomban képest kimutatható irányváltásra nem kényszerülök, de belülről világosabban látom azokat az intézkedéssorokat, amelyek a leírt és azóta is helyesnek tartott célokhoz közelebb visznek.

– Az előadó-művészeti törvény mennyire változtathatja meg a Szegedi Nemzeti Színház helyzetét? Mennyire elégedett az elfogadott jogszabállyal?

Alapvetően elégedett vagyok, bár mint a legtöbb törvény, ez sem tökéletes. Sok minden múlik még a végrehajtási rendeleten és a minden évben elfogadandó állami költségvetésen. A finanszírozásnak ezt a rendszerbe foglalt és kiszámítható módját, amit a törvény megalkotott, mindenképp üdvözölni lehet, de azt, hogy összességében mennyi pénzt szán a színházakra az állam és azt milyen módon osztja el, évente változtatgatni fogják, mint ahogyan az egyes műfajok közti megkülönböztetésnek, plusz támogatásnak a szorzófaktorait is. Az a folyamat, amelynek során kiderült, hogy az állami támogatások szempontjából mi jól vagy rosszul járunk, még nem zárult le.

– A gazdasági válság miatt a hazai színházak számára is nehéz évek jöhetnek. Mit lehet elérni ebben a helyzetben, milyen nézőszámot lehet megcélozni?

Csak az lehet az őszinte válasz, hogy a színházvezetők sem tudják, mi lesz, mint ahogyan egy autókereskedő, egy bankár vagy egy építési vállalkozó sem. Azzal próbálkozunk, amit egyébként minden szervezet tesz: költséghatékonyan gazdálkodunk és a bevételeinket igyekszünk növelni. Elmondhatom, hogy a bérletbevételeink meghaladta az előző évadét, amire nem is mertünk számítani. Az is igaz, az időarányos jegybevételeink alulmúlja a korábbi szezont. Ennek megvannak az okai: a sok bemutató miatt túl sok bérleten kívüli előadást nem tudtunk tartani, és jelentős kiesés az is, hogy a Mezzo-fesztivál kéthetes periódusában a jegybevétel nem a színházé volt, hanem a fesztiválszervezőké. 2006 óta egyébként országosan csökkenő nézőszámot mutatnak a statisztikák. Ennek ellenére szeretném a két játszóhelyünkön a százezres nézőszámot megcélozni. Az önkormányzat legutóbbi revizori jelentésében 86 ezer néző szerepelt, igaz, láttam már olyan minisztériumi statisztikát is, amely szerint a szegedi színház 96 ezer nézőt tudott felmutatni.

– Továbbra is kapcsolatban áll előző együttesével, hiszen egyben a szimfonikusok művészeti vezetői posztját is betölti. A két funkció hogyan egyeztethető össze, és mit szeretne elérni saját művészi pályáján?

Ha optimista vagyok, azt mondom: eddig koncerteket, operaelőadásokat dirigáltam és vezetője voltam egy művészeti intézménynek, a Szegedi Szimfonikus Zenekarnak. Ezentúl is koncerteket és operaelőadásokat dirigálok – körülbelül ugyanannyit, és vezetek egy másik művészeti intézményt, a Szegedi Nemzeti Színházat. A változás nem is olyan nagy. A pesszimista olvasat: a színházigazgatás több olyan elfoglaltságot jelent, amely a művészi energiákat pusztítja. De bármennyire hihetetlennek is tűnik, a zenélés, a dirigálás általában sok szempontból nem energiapusztító, hanem energiatermelő tevékenység. Amikor a munkám egy részében a zenei feladatokra átváltok, úgy érzem, hogy feltöltődöm, energiát nyerek. Nekem nem mesterségem és nem életcélom a színházigazgatás, nem általában vagy győzelmek, hanem a Szegedi Nemzeti Színház igazgatója vagyok, és soha nem len-

nék másik teátrumé. Úgy alakult a szegedi művészeti élet, és benne a két meghatározó intézménynek, a zenekarnak és a színháznak a sorsa, hogy ez a feladat engem eltalált. Nem ez az életcélom, de most nagyon fontos ambícióm, szívemnek kedves munka, amit igyekszem kedvvel, energiával és nagy odafigyeléssel a legjobb tudásom szerint végezni. Nem tudom, mi lesz négy és fél év múlva. Az biztos, hogy muzsikus maradok, hiszen ez a hivatásom. Hogy a megbízatásom ehhez képest mi lesz, az nem is olyan fontos számomra.

Hollósi Zsolt

